פה א מיי' פ"א מהלכות תפילין הלכה י ופ"י

תפינון הנכה י ופיי מהלכות סיית הלכה א סמג עשין כב כה טוש"ע או"ח סימן לב סעיף יב טור שו"ע יו"ד סימן רעא סעיף

ק: פו ב מיי פ"ג מהלכות תפילין הלכה טו סמג עשין כב טור שו"ע או"ח סי' לב סעיף לו:

בו ג מיי׳ שם הלכה א

שו ג מיי שם הנכה מ טוש"ע שם סעיף מנ: בח ד מיי שם הלכי ד טוש"ע שם סעיף לט: פמ ה מיי שם הל"מ

טוש"ע שם סעיף מד: צ ו מיי שם הלי ט טור שו"ע שם סעיף מט: צא ז ח מיי שם הלכה

שו"ע או"ח סימן לג סעיף

ג: ג: מאכלות אסורות הלכה מאכלות אסורות הלכה

יב טור שו"ע יו"ד סימן פ

סעיף ד: צג י טוש"ע או"ח סימן

צג י טושיע חו״ח סיתן רסד סעיף ט: צד כ מיי פ״ה מהלכות שצת הלכה ה סמג לאוין סה טור שו״ע שם

:סעיף ח

מוסף רש"י

שי"ן של תפילין. שעשויה מעור החילון עלמו, קומט בו ג' קמטין כעין שי"ן משדי, והדל"ת והיו"ד עשויין

בקשר שקושר הרלועה אחת

בקבי בקום, הלועם מחת ללפון ואחת למזרח כמין ד' ורצועה קטנה מאד תלויה

בה ואין בה אלא כפיפה כמין יו"ד וכופאה בעוד העור לח וכפופה לעולם

ולקמו סב. ועי׳ רש״י ערוביו

(קמן טב. וליה), מסיקין המוחבין, ומנחות לה.), מסיקין בכלים. ביו"ט שהרי כאויין לטלטל וימנס לחוך לטלטל וימנס לחוך האור (קמן קבד ובעידוביצה האור (קמן קבד ובעידוביצה

לב.). ואין מסיקין בשברי כלים. להוו להו מוקלין

בדים. דהוו נהו מוקנין ולא חזו לטלטול (לקמון קבד:) שנשברו ביו"ט דהשתא לא חזו לטלטול, ואי משום דחזו להסקה אתמול לא להכי קיימא (ביצה לב.).

מוסף תוספות

א. 'או עור' לרבות. ריטנ"6, ב. נמי מהאי. תוס'

ליענ"ק, ב. נמי מהאי. מוקי הלח"ע, ג. דין הוא שלא יטמא במת. מוס' הלח"ע, ד. א"כ עור בהמה טמאה טמא במת. מוס' הלח"ע, ה. מריבויא דעור בהמה

טמאה. תוס' הכל"ש. 1. דאי

לאו להלכותיו אתמר, לא הול"ל 'לא הוכשרו', אלא הול"ל בהדיא תחש שהי'

בימי משה בריה טהורה

הוה. רמנ״ן, T. דמשמע עור

ממש, וצ״ע. רשנ״ל.

רב נסים גאון

אתיא בק"ו מנוצה של

עזים שאין מטמא טומאת נגעים. תמצא עיקר דיליה

השיראין והסיריקון והכלך

וצמר גפן וצמר גמלים וצמר

וצמר גפן וצמר גמלים וצמר ארנבאין ונוצה של עוים, תיל בבנד צמר או בבנד פשחים אין לי אלא צמר פשחים אין לי אלא צמר כיון דאיכא קרש דמין חיה הוא ולית ליוה אלא קרן אחד. במסכת שחיטת חולין בפרק אלו טריפות (דף 10) אמרו באורן אורים אין אלא ביו אור אורין אמרו אורין הוא אלא ביו אלא ביו אור אלא

אלא קרן אחד מותר. אמר רב יהודה קורש טבייא דבי

טילאי

יד טו סמג שם טור

בה:

אתיא בק"ו מנוצה של עזים. ול"ת נימל שתי וערב יוכים שמטמא בנגעים ואינו מטמא במת אף אני אביא עור בהמה טמאה כו' ועוד קשה אמאי אינטריך קרא בשרנים לעור

בהמה טמחה ליתיב בק"ו מנולה של עזים שחין מיטמח בנגעים מיטמח

בשרלים וי"ל דאי לא הוה כתיב קרא בשרלים ליכא למילף עור בהמה טמאה בק"ו מנגעים לא בשרלים ולא באהל המת דאיכא למימר שתי וערב יוכיח אבל השתא דכתיב טומאה בשרלים ילפינן שפיר בק"ו מנגעים שיטמא באהל המת וליכא למימר שתי וערב יוכיח דמה לשתי וערבי שכן אינו מטמא בשרלי׳ תאמר בעור בהמה טמאה שמטמא בשרנים הכי

נמי יטמא באהל המת: דר"ר אומר דליכא למימר שתי וערב יוכיח דהכי עביד ה"ו ומה נולה של עזים שאין מטמא בנגעים מטמא באהל המת ככלי העשוי מנולה של עזים עור בהמה טמאה שטמא בנגעים אינו דין שיטמא באהל המת ככליו דהשתא לא שייך למימר שתי וערב יוכיח שמטמא בנגעים ולא באהל המת דשתי וערב אין שייך בו כלי ואין לומר דכל היולא מן העץ ועלם יוכיח שמטמא בנגעים ואינו מטמא במת דמה שמטמא בנגעים אינו מחמת עלמו אלא מחמת הבית דהא בית שסיככו בזרעים אמר בהעור והרוטב דמטמא בנגעים אבל נוצה והעור מטמא מחמת עלמו. ומהר"ם כתב דליכה לחימר שחי וערב יוכיה דמה לשחי וערב שכן אין מטמאין לא במת ולא בש"ו בהמה טמאה דמטמא דהא תאמר בעור כתיב במת ובש"ז כל בגד וכל כלי עור. ולעיל כי פריך מה לשרצים ליכא למימר כגיעת מת וש"ז יוכיח דמה לכולהו שכן פחות מכזית דנגיעת מת בכשעורה וש"ז במשהו או בחתימת פי האמה (והוא תיי דאינטריך קרא בשרנים לאפוקי מהיקש לטינטרין קומו בשרפים מושוקי מוסיקם דשק) וזה אין נראה דע"כ דגם לענין אהל הוי שיעורו בכזית להביא טומאה על כל הכלים ועל עלמן אפי׳ יולא מן העץ דזהו תלוש קיי"ל דמביא. ונ"ל דלא שייך כלל למימר אהל תלוש יוכיח כיון דלא אחינא למילף אלא לענין אהל המחובר דלא מטמא אלא מאי דילפי׳ ממשכן וכי האי גוונא איכא בפ"ק דמנחות גבי טריפה שהיתה לה שעת הכושר דלא ילפינן מטריפה שלא היתה לה שעת הכושר אפיי

במה הלד [ת"י]: והקשה השר מקולי מאי בעי בסמוך מאי הוי עלה דתחש תיפוק ליה דטהור היה מדאינטריך קרא בשרני׳ לטמא עור בהמה טמאה דאי טמא היה™ לשתוק קראה בשרלים ותיתי בק״ו מנגעים דהשתא ליכא למימר שתי וערב יוכיח דמה לשתי וערב שכן אין מטמאין באהל המת תאמר בעור בהמה טמאה דמיטמא באהל המת כיון דתחש טמא היה וי"ל דמהכא ליכא למיפשט דטהור היה דאפילו טמא היה כתיב בשרלים דמילתא דאתיא בק"ו טרח וכתב לה קרא ועוד אומר רש"י דשרנים לא אתו מק"ו מנגעים דאיכא למיפרך פשוטי כלי עור יוכיח דמטמא בנגעים ולא בשרנים: למאי הלבתא. לא בעי למימר לאשמעינן דתחש טהור

סיה דמשמע דאתא לאשמעינן שום צורך הוראהי: תפילין בהדיא

בתיב בהו למען תהיה וגו׳. מימה לר״י וכי אין לברייתא לשנות מה שדורש מן הפסוק וכל הנך דמייתי בסמוך וכי לית ליה לרב יוסף לשנות הברייתא לפי שזה אמרו אמורא אחד או ברייתא ואומר רבינו יצחק דהכי פריך תפילין בהדיא כתיב בהו ואי הא הוה אתי לאשמעי הוה ליה לאתויי קרא אע"כ מילתא אחריתי אתא לאשמעי' ודרשה דמן המותר בפיך היתה פשוטה ולא אינטריך לאשמעי' וקאמר אלא

אתיא בק"ו מנוצה של עזים שאין מטמא בנגעים מפמא באהל המת עור בהמה ממאה שמממאה בנגעים אינו דין שמממאה באהל המת ואלא הא דתני רב יוסף לא הוכשרו במלאכת שמים אלא עור בהמה מהורה בלבד למאי הלכתא "לתפילין , תפילין בהדיא כתיב בהו ילמען תהיה תורת ה' בפיך ימן המותר בפיך אלא ילעורן יוהאמר אביי ישי"ן של תפילין יהל"מ אלא פוהאמר לכורכן בשערן ולתופרן בגידן הא נמי הל"מ הוא מדתניא התפילין מרובעות הל"מ מהנכרכו' בשערן יונתפרות בגידן אלא ילרצועו' והא"ר יצחק ירצועות שחורות הל"מ נהי דגמירי שחורות מהורות מי גמירי מאי הוי עלה דתחש שהיה בימי משה א"ר אלעא אמר רשב"ל אומר היה ר"מ תחש שהיה בימי משה בריה בפני עצמה היה ולא הכריעו בה חכמים אם מין חיה הוא אם מין בהמה הוא וקרן אחת היתה לו במצחו ולפי שעה נזרמן לו למשה ועשה ממנו משכן ונגנז ים במצחו ש"מ היתה לו במצחו ש"מ מהור היה ידא"ר יהודה שור שהקריב אדם הראשון קרן אחת היתה לו במצחו שנאמר בותיםב לה' משור פר מקרין מפרים מקרין 2 תרתי משמע אמר ר"נ בר יצחק מקרן כתיב וליפשום מיניה דמין בהמה הוא כיון "דאיכא קרש דמין חיה הוא ולית ליה אלא חדא קרן איכא למימר מין חיה הוא: בתני' פתילת הבגד שקיפלה ולא הבהבה ר"א אומר ממאה היא ואין מדליקין בה רע"א מהורה היא 'ומדליקין בה: גמ' בשלמא לענין מומאָה בהא פליגי דר"א סבר קיפול אינו מועיל ובמילתיה קמייתא קיימא ור"ע סבר קיפול מועיל ובמולי במיל אלא לענין הדלק' במאי פליגי א"ר אלעזר א"ר אושעיא וכן א"ר אדא בר אהבה הכא בג' על ג' מצומצמות עסקיגן ובי"ם שחל להיות ע"ש עסקיגן דכ"ע

אית להו דר' יהודה "דאמר מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים ודכ"ע אית להו דעולא דאמר עולא ייהמדליק צריך שידליק ברוב היוצא ר"א סבר קיפול אינו מועיל וכיוו דאדליק ביה פורתא הויא ליה שבר כלי וכי קא מדליק בשבר כלי קמדליק ור"ע סבר קיפול מועיל ואין תורת כלי עליו וכי קמדליק בעץ בעלמא קמדליק •אמר רב יוסף היינו דתנינא ג' על ג' מצומצמות ולא ידענא למאי הלכתא ומדקא מתרץ רב אדא בר אהבה אליבא דר' יהודה ש"מ כר"י ס"ל ומי א"ר

בעלמאש להביא דבר הבא מן העזים מן הקרנים ומן הטלפים: אלא הא דמני רב יוסף כו'. כיון דרבינן עור בהמה טמאה לאהל המת הא דתני רב יוסף למאי הלכתא מאי דהוה הוה אי לאו למילף מיניה לטומאה: לתפילין. איתמר דהיא נמי מלאכת שמים: לעורן. עור דפום שלהו שהכתבים של פרשיות מונחים בו דהחי לא מלמען תהיה נפקא דהא לאו תורה כתיבא ביה: שי"ן של ספילין. שיהא העור נקמט מבחון ג׳ קמטין ודומה לשי"ן והרלועה נקשרת כמין דליתי ויש רלועה כפופה כמין י׳ דהיינו שדי וכיון דאות השם נכתב בקמטין שלו מותר בפיך בעינן ומקרא נפיק: אלא לנכרכות בשערן. תניא לההיא דרב יוסף שלריך לקשור איגרות הפרשיות בשער עור בהמה טהורה ולתופרן בגיד בהמה טהורה: בשערן. בשער י מן הקלף כלומר בשל טהורה: לרלועותיהן. שיהיו מעור בהמה טהורה: הל"מ. וכיון דהלכתא רלועות מסיני טהורות נמי הל"מ ומתניתא דרב יוסף לאו הל"מ קאמר: מאי הוי עלה דמחש. הואיל ולרב יוסף לאו לענין מלאכה דמשכן איתמר לא איפשיט בעיין: מקרין חרתי משמע. דסתם מקרין כל קרניו: בזתני' שקיפלה. כמו שגודלין פתילות: הבהבה. על השלהבת כדי שתהא מחורכת ותדלוק יפה: טמאה היא. דבגד כלי הוא ומקבל טומאה אם היה שלש על שלש דקפול אין מבטלה מתורת בגד הואיל ולא הבהבה:

ואין מדליקין בה. כדמפרש טעמא בגמ': גב" קפול מועיל. לבטולה

מתורת בגד: מלומלמות. דאי הוה

טפי פורתא לכולי עלמא מדליקין:

ובי"ט שחל להיות בע"ש. דשייך ביה

איסור מוקלה עסקינן: ואין מסיקין

בשברי כלים. שנשברו בו ביום דהוו

להו נולד אבל בכלים מסיקין דהא

חזו לטלטלן: ודכולי עלמא אים להו.

לריך המדליה להדליה בידים הודם

סילוק ידיו רוב היולא מן הפחילה חוץ לנר הלכך על כרחך לריך לעסוק

בו לאחר שנפחת משלש הלכך טעמא

דר"א דאסר קסבר קיפול אינו מועיל

והוה ליה כלי שנשבר בי"ט וכי

קמדליק ביה פורתא כיון דמלומלמות

היו הוו שברי כלי דפחות משלש לחו

כלי הוא והוה ליה כלי שנשבר בי"ט

וכי קמדליק בידים להשלים רוב היוצא

בשבר כלי קמדליק. והא דאמרינן

מסיקין בכלים דוקא שלא יגע בו אחר

שנפחת אלא אם כן ריבה עליו ענים

מוכנים כדלקמן (דף כט.): קיפול

מטמא באהל המת. אם עשאו אהל דהא ממשכן גמר ליה ועיקר אהל

דכתיב במשכן ביריעות עזים כתיב. הא דכתיב בספרים כל מעשה

עזים ל"ג ליה דמהכא לא נפקא לן אהל דבכלים הוא דכתיב וכדאמר

גליון הש"ם

→)⊕(~~<~~

אתיא בק"ו מנוצה של עזים, ומה נוצה של עזים שאינה מטמאה בנגעים בשלש על שלש מטמא בשלש על שלש מטמא באהלים דילפינן אהל אהל ממשכן, עור בהמה טמאה שמטמא בנגעים אינו דין שיטמא באהלים. ו**אלא** הא דתני רב יוסף לא הוכשרו למלאכת שמים אלא עור בהמה טהורה למאי הלכתא. ואסיקנא לתצועות של תפילין שיהו טהורה, מבהמה תפילין עצמן בהדיא כתיב בהו למען תהיה תורת ה' בפיך, ודרשינן מן המותר בפיך, וגם שי"ן של תפילין. וכי נכרכות בשערן ונתפרות בגידן ורצועותיהן שחורות . הלכה למשה מסיני הן. **ואסיקנא** נמי תחש בריה חכמים אי מין חיה הוא (או מין בהמה], וקרן היה לו וטהור היה. פיסקא פתילת הבגד שקיפלה ולא הבהבה כו'. א"ר אלעזר מתניתין בג' על ג' מצומצמות הוא, וביו"ט שחל להיות בע"ש, וכולי עלמא אית להו דרי
יחודה אמר מסיקון בכלים
ואין מסיקון בשברי כלים,
ואין מסיקון בשברי כלים,
וכולי עלמא אית להו דעולא
היצא, די אליעוז סבר
היצא, די אליעוז סבר
היצא, די אליעוז סבר
קיפול אינו מועיל וכיון
ליה שבר כל יו כין אה
ולפיכן אסור, וו"ע סבר
קיפול מועיל וכיון דיש,
סבר כלין מין א מדליק
קיפול מועיל וכיון דיש,
סבר וכולי עלמא אית להו דר׳ ק בול מוכל דר דר דר קל קבל דר בטליה וכי קא מדליק בעץ בעלמא מדליק.

אדא בר אהבה הכי והא"ר אדא בר אהבה מועיל. ועל כרחך מעי"ט קיפלה דאין נכרי גודלין פתילה בי"ט כדתניא בהמביא (בילה לב:) וכבר נתבטל הכלי מבע"י ואין כאן שבר כלי: היינו דתנינא. שהייתי שונה מרבותי משנה ג' על ג' מלומלמות ולא הוה ידענא למאי הלכתא איתמר דאי לענין טמויי כל שכן דאי איכא טפי דמטמא: ומדקה מסרן כו'. מילתה בחפי נפשיה היה בתמיה למירמי דרב אדא אדרב אדא מדקא מתרץ למתניתין ואוקי דכולי עלמא אית להו אין מסיקין בשברים דהיינו אליבא דר"י דאית ליה נולד ש"מ כו':

שחקק לעורן והאמר אביי שין של תפילין כו׳ ובוֹה הלשון הוה ליה לרב יוסף למימר והוה ידעינן שפיר דבעי עור בהמה טהורה דדרשה דמן המוחר בפיך היא פשוטה אלא לכורכן בשערן לריך בהמה טהורה הא נמי הל"מ דתניא כו' מדלא קחני רב יוסף בהאי לישנא ונכרכות בשערן ש"מ דמילתא אחריתא אתא לאשמעינן אלא לרצועותיהן והא"ר יצחק רצועות שחורות הל"מ וכיון דמצריך שיהו הרצועות שחורות כמו הקציצה כל שכן דבעינן שיהו טהורות כמו הקציצה דסברא הוא להקפיד על הטהרה מעל השחרות ואי הא אתא רב יוסף לאשמעי׳ לישמעינן שיהיו שחורות דהוה שמעינן מינה תרתי שחורות וטהורות ומשני נהי דגמירי שחורות טהורות מי גמירי דמשחורות ליכה למיגמר טהורות: דא צריבא אלא דבורבן בשערן. קשה לרשב״ה הי הח הח להשמעי׳ המחי נקט עור במילמיהי:

 לקמן קח. [מכות יה],
 לקמן סב. מנחות לה.,
 מנחות שם מגילה כד:,
 [לקמן קח.], ה) [ע" מוספות חולין נע: ד"ה וקרשן, ו) ע"ו ח. ע"ש חולין וקרש, 1) ע"ז ה. ע"ש חולק ס., 1) לקמן קכד: צילה לב. וש"ג, ח) לעיל כ:, ט) [חולין כה:], י) [ע" פרש"י מנחות לה: ובחוס" שם ד"ה אלו תפילין שבראש וכו׳ שהשיגו על פירש"י מסוגיא דהכא דמסיק שינם י תקובים ימכח דמסיק אלא לרלועות וכו' וע״ע רש״י ותוס' לקמן סב. ד״ה שי״ן של תפילין וע״ע תוס' מגילה של תפילין וע״ע תוס' מגילה כו: ד"ה תשמישי קדושה וכו' ורש"י ותוס' עירובין לז. ד"ה קשר ותוס' ברכות ו. ד"ה

חורה אור השלח

אלון, כ) ס"א של מין,

ו הְיָה לְּךְ לְאוֹת עַל יְדְךְּ וּלְוּבְּרוֹן בִּין עֵינְיַף לְמַען תִּיְנָה תּוֹרַת יְיִ בְּפִיךְ בִּי בְּיִד תַּוְקָה הוֹצְאַךְ יִי מִמַּצְרָם:

שמות יג ט 2 וְתִיטֵב לַיְיָ מִשׁוֹר פָּר מַקְרן מֵפְרִיס:

גמ' והאמר אביי שי"ן של תפילין, ק"ל הל י"ל לעור של תפלה של יד ו"ע: גמ' אמר רב יומף היינו דתנינא שלש על שלש. נעין זה יכמות דף עו ע"ב ודף פ ע"ל:

רבינו חננאל